

ORKLAND
KOMMUNE

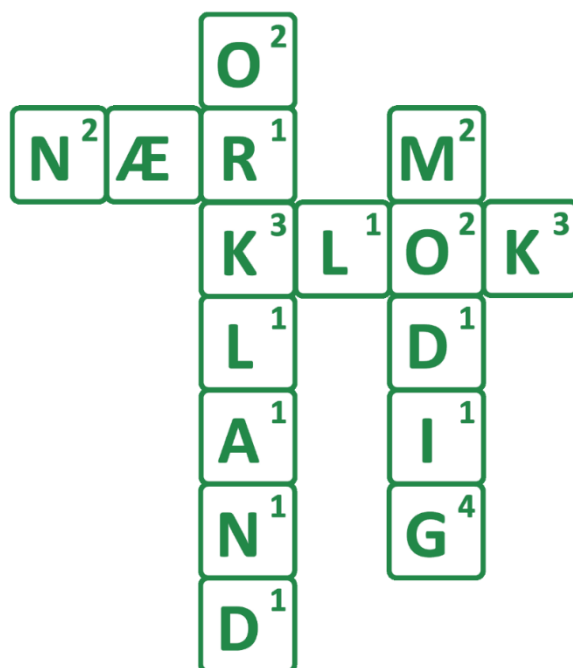

Veteranplan 2020 - 2023

Vedtatt av kommunestyret 25.11.2020

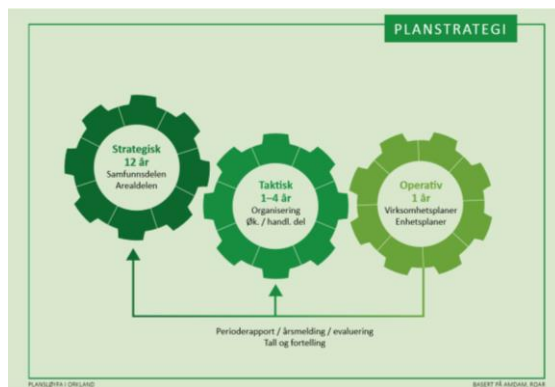
Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	3
2. Sammendrag.....	4
3. Bakgrunn	5
3.1. Formålet med planen	6
3.2. Dagens situasjonsbilde.....	6
3.3. Forankring av temaplanen	8
4. Sentrale og lokale føringer	9
4.1. Lovverk og føringer fra sentrale myndigheter.....	9
4.2. Lokale føringer	9
4.2.1. Føringer fra kommuneplanens samfunnsdel.....	9
Orkland skal være et smart, grønt og framtidsetta samfunn.....	9
Orkland skal ha en aktiv og bærekraftig by- og stedsutvikling.	10
4.2.2. Føringer fra utfordringsdokumentet	10
4.3. FNs bærekraftsmål - fra globalt til lokalt.....	11
4.3.1. Føringer fra FNs bærekraftsmål.....	11
5. Tiltak og økonomiske konsekvenser	12
5.1. Oversikt over prioriterte tiltak	12
6. Forventede resultater.....	12
6.1. Økonomiske fordeler.....	12
6.2. Sosiale fordeler	12
6.3. Klima- og miljøfordeler.....	12
6.4. Andre fordeler.....	13
7. Konklusjon	13

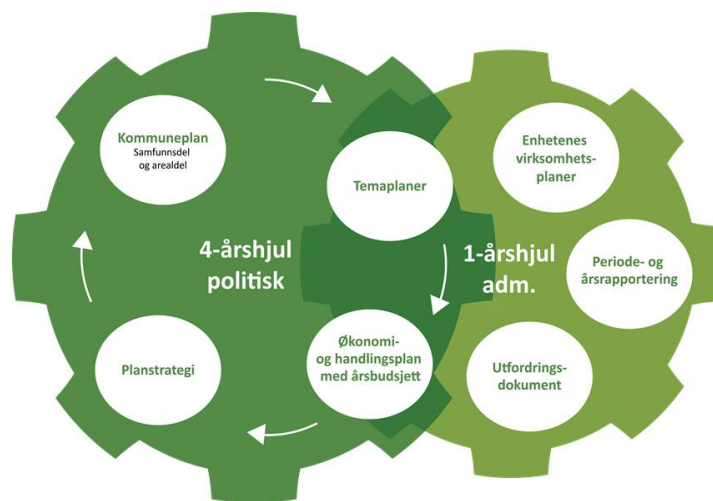

1. Innledning

For å få et enkelt og godt kommunalt plansystem må det være sammenheng mellom kommunens ulike planer. Temaplaner er plassert mellom strategisk og taktisk nivå, det vil si mellom samfunnsdelen og økonomi- og handlingsplanen. Temaplanene belyser og gir kunnskap om utvalgte fag- og temaområder. Temaplanene inneholder en handlingsdel med prioriterte tiltak. Dersom gjennomføring av tiltak har økonomiske konsekvenser, vil disse tiltakene behandles som innspill i budsjettarbeidet.

Samfunnsdelen legges til grunn for alt arbeid og videre utvikling av kommunen. Den er styrende for prioriteringer i økonomi- og handlingsplan og øvrige planer. Økonomi- og handlingsplan med årsbudsjett utgjør kommuneplanens handlingsdel.

Figuren viser hvordan Orkland kommune skal ha et sammenhengende plan- og styringssystem inndelt i 4-årshjul og 1-årshjul. De strategiske plandokumentene og prosessene er plassert i det fireårige løpet. Det innebærer at den langsiktige delen av kommuneplanen (samfunnsdelen) bør oppdateres minst en gang i fireårsperioden. Dette er spesielt viktig i oppstarten av kommunen - et førstegenerasjons planverk. De to årshjulene virker sammen, og er gjensidig avhengige av hverandre. Økonomi- og handlingsplanen blir selve «navet» i systemet, der strategier og temaplaner følges opp av tiltak og handling som prioriteres i årsbudsjettet. Alle temaplaner publiseres på et eget «planområde» på hjemmesida, og mer informasjon om kommunens planer og plansystem finnes her: <https://www.orkland.kommune.no/planer>

2. Sammendrag

Våre veteraner – et felles ansvar, et felles løft!

Siden 1947 har 100 000 nordmenn tjenestegjort i internasjonale operasjoner på våre vegne. Dette omfatter 100 operasjoner på fire kontinenter. Siden oppstarten av FN-operasjonen i Libanon i 1978, har mer enn 40 000 bidratt i fredens tjeneste for Norge. Omtrent 140 av disse bor i Orkland og har deltatt på vegne av forsvarssektoren. Fra justis (politiet) har ca. 1200 bidratt i tjeneste fra Norge siden 1989. Det finnes ikke noe register over hvor mange av disse som er bosatt i Orkland.

En egen handlingsplan viser anerkjennelse av den innsatsen veteranene har gjort. Det kan være ulike oppfatninger om grunnlaget for norsk deltakelse i krig og konflikt. Uavhengig av dette fortjener den enkelte veteran anerkjennelse og respekt for viljen til å risikere liv og helse for landet.

I hovedsak er det ikke snakk om å etablere nye ordninger, men å benytte kommunens eksisterende tilbud på nye måter. Det handler om å heve bevissthet om denne gruppens erfaringer og utfordringer – og hvordan kommunen bedre kan ivareta sitt ansvar overfor sine innbyggere. En egen handlingsplan for veteraner og deres familier vil bidra til at Orkland kommune blir en god kommune å bo i for veteranene. Samtidig forpliktet kommunen til å tilrettelegge for en god ivaretagelse. Handlingsplanen fokuserer på 3 hovedområder, slik det anbefales i Forsvarets «Grunnlag for utvikling av en kommunal veteranplan»: anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging av veteranene og deres pårørende.

Følgende tiltak er identifisert (ikke i prioritert rekkefølge)

8. mai veterandagen

- Veteranene inviteres med i markeringen ved bautaen i Klinglien
- Ved etablering av lokalt treffsted holdes det åpent på 8. mai

Minnesmerker

- Det er ingen minnesmerker for denne tjenesten i Orkland
- Veteranene må selv vurdere og ta initiativ til om det skal vært et eget minnesmerke lokalt

Stand der det kan være deltakelse av veteraner

- Frigjørings- og veterandagen 8. mai
- FN-dagen 24. oktober
- Forsvarets minnedag som er første søndag i november

Veterankontakt

- Opprettet

Treffsted i Orkland med omegn, for veteraner og pårørende

- Det må avklares økonomi rundt etablering og drift av treffstedet.
- Sentralt er kostnadene til selve treffstedet(huset) og kostnadene knyttet til tilbudene ved stedet.
- Ansvarshavende for drifta av stedet må avklares.
- Skal stedet styres av en veteranforening, eller av et eget styre for treffstedet?
- Frekvensen på treffene må avtales.
- Det må avklares om lokalene kan brukes til andre enn veteranene, når de ikke har aktivitet der.
- Aktuelle lokaler det kan ses på
 - Kommunale lokaler som står ledige.
 - Private lokaler som kan leies.

Sikre- og oppdatere det kommunale hjelpeapparatet

- Sikre at ansatte i kommunens helsetjenester og fastlegene har kunnskap om de fysiske- og psykiske helseplager veteraner kan ha.
- Sikre at det kommunale hjelpeapparatet kan avdekke, tilby hjelp og henvise videre ved behov.
- RVTS (ressursentret om vold og traumatisk stress) har lovet å bistå til faglig oppdatering.

Sosiale medier eventuelt nettside

- Facebookside er opprettet, kun for veteraner
- Retningslinjer er fastlagt.
- Medlemmer er de som defineres som veteraner, noen kommunale ressurspersoner er invitert med.
- Siden må markedsføres sånn at tidligere og nye veteraner får kjennskap til FB siden.
- Siden må vedlikeholdes med aktuelt stoff.

Veteranforening

- Forening opprettes for kontaktpunkt og koordinering.
- Det ble valgt styre i foreninga på møtet den 29.01.20.
- Økonomien i foreninga må avklares, mulige tilskudd fra forsvaret må sjekkes ut.
- Det må avklares hvordan samarbeidet med forsvaret og andre veteranforeninger skal være.

3. Bakgrunn

I erkjennelsen av at anerkjennelsen og ivaretagelsen av veteranene ikke hadde vært viet nok oppmerksomhet fra samfunnets side, iverksatte Regjeringen et arbeid på dette feltet. Det resulterte i St.meld.nr. 34 «Fra vernepliktig til veteran» (2008-2009), Regjeringens handlingsplan «I tjeneste for Norge» (2011-2013) og Regjeringens oppfølgingsplan (2014), som konkretiserte og videreførte arbeidet.

Regjeringens oppfølgingsplan peker på at Forsvaret i de siste ti årene har gjort mye for å bedre situasjonen for personell som har deltatt i internasjonale operasjoner. Samtidig ønsker Regjeringen at sivil sektor skal ta

et større ansvar for å sikre at den enkelte får den hjelpen og støtten de trenger og har krav på. Det er også poengtert at kommunene spiller en sentral rolle i dette arbeidet, og det er på kommunalt nivå utfordringene blir ansett som størst. I praksis er det i kommunene utøvelsen av det felles samfunnsansvaret kommer til uttrykk.

Et av tiltakene i Regjeringens oppfølgingsplan er at kommunene oppfordres til å utarbeide kommunale eller interkommunale veteranplaner. Dette sammen med et stort ønske om anerkjennelse og ivaretagelse av våre veteraner i Orkland, er bakgrunnen for utarbeidelse av planen. Også politisk har det vært uttrykt behov for å få en egen veteranplan for Orkland.

3.1. Formålet med planen

Regjeringens handlingsplan oppfordrer kommunene til å legge vekt på kompetanseheving, forpliktende samarbeid mellom relevante aktører og ivaretagelse av veteraner og deres familier.

I Orkland kommune har vi som mål å:

- Styrke anerkjennelsen av veteranene.
- Øke bevisstheten omkring veteranenes familier og deres spesielle behov.
- Tilby nødvendig bistand til veteranene og deres familier.
- Øke kompetansen og samarbeidet i behandlingsapparatet.
- Bidra til å etablere et fysisk treffsted for veteranene.

3.2. Dagens situasjonsbilde

Med veteran menes alle norske statsborgere som har deltatt, eller deltar, i fredsbevarende, fredsopprettende eller statsbyggende innsats i andre land, fra utenriks-, justis- og forsvarssektoren.

På grunn av personvernreglene blir ikke navn på veteraner offentliggjort. Det betyr at vi ikke har noen oversikt over hvem de er, eller konkret antall veteraner som bor i Orkland. Men ifølge tall fra forsvaret, vet vi at det bor ca. 140 veteraner i Orkland kommune. I tillegg kommer politiets veteraner fra operasjoner i utlandet.

Forsvarets veteran tjeneste har definert den nærmeste familie slik

- Ektefelle, nåværende eller fraskilt annen person, som du lever eller har levd sammen med i et ekteskapslignende forhold
- Slektninger i oppad- og nedad stigende linje (barn, barnebarn, foreldre, besteforeldre osv.)
- Søsken, biologisk eller adopsjon
- Svigerfamilie så nær ektefellen som ovenstående punkter er for veteranen

Forsvarets tilbud

Som veteran fra en internasjonal operasjon finnes det en rekke tilbud og ordninger, både i og utenfor Forsvaret. Forsvarets proaktive oppfølging varer i ett år. Veteranene kan når som helst kontakte Forsvarets åpne dør for veteranhenvendelser, hvis en ønsker ytterligere informasjon vedrørende ulike tilbud i Forsvaret og samfunnet.

Kontaktpunkt	Kontaktnummer	Hva	Når
Administrativ foresatt avdeling (AFA)	800 89 520	Kan kontaktes 24 timer i døgnet. Ditt og familiens kontaktpunkt frem til tolv måneder etter hjemkomst	Før, under og tolv måneder etter tjeneste i internasjonale operasjoner.
Nasjonal militærmedisinsk-poliklinikk (NMP) Institutt for militærpsykiatri og stressmestring (IMPS)	23 09 79 30	Rådgivning og helsehjelp til veteraner og stadig tjenestegjørende. Kan kontaktes mandag til fredag mellom kl.08.00-15.00	Før, under og etter tjeneste.
Forsvarets åpne dør for veteraner	800 85 000	Kan kontaktes som veteranrelaterte spørsmål fra veteraner og familier. Kontaktpunkt for råd og veiledning livet ut. Telefontid hverdager kl.08.00-15.00	Fra tolv måneder etter hjemkomst, og livet ut.
Forsvarets grønne linje	800 30 445	Forsvarets grønne linje er en gratis krisetelefon Forsvaret har sammen med Kirkens SOS. Personellet har taushetsplikt, samtidig som de har erfaring i å samtale om alt fra ensomhet til livskriser.	Før, under og etter tjeneste.
Forsvarets veteransenter	62 82 01 00 Rom bestilles på forsvaret.no/veteransentret	Forsvarets veteransenter kan kontaktes for å bestille rom til opphold ved senteret eller andre aktiviteter og tilbud som finnes her.	Før, under og etter tjeneste.

Politiets tilbud

Politiets tilbud til sine veteraner er primært kollegastøtte, politiets bedriftshelsetjeneste og kommunens hjelpeapparat. I tillegg oppfordres politiets helsetjeneste til å ta kontakt med POD (Politidirektoratet) ved behov.

Veterankontakt i Orkland kommune

Orkland kommune har en egen veterankontakt som skal være kontaktperson og et bindeledd mellom kommunen og veteranene, forsvaret og andre aktuelle aktører. Videre skal veterankontakten ha oversikt over kommunens tilbud til veteraner og deres familier, samt ha kunnskap om fagfeltet.

Kommunens tilbud

Kommunen er ansvarlig for at alle personer som er bosatt i kommunen skal tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. Dette inkluderer også alle veteranene fra forsvaret og politiet.

Det er viktig at ansatte i kommunens helsetjenester og fastlegene har kunnskap om de fysiske- og psykiske helseplager veteraner kan ha. Slik at man både kan avdekke, tilby hjelp og henvise videre ved behov.

Tjeneste	Beskrivelse	Kontaktinformasjon
Familiesenter	Tjeneste for barn og unge fra 0-18 år og deres familier. Ved familiesenteret kan du få gratis veiledningstjeneste. Tilbudet gis til hele familier eller til familier/foresatte som ønsker råd og veiledning. Dere møter fagfolk med ulik kompetanse om barn- og ungdoms psykiske helse. Vi samarbeider med ansatte i barnehage, skole, helsestasjon/skolehelsetjenesten m.fl.	Telefon: 992 83 394 Hverdager fra kl.09:00 – 14:00
Psykisk helse- og rusarbeid lavterskeltelefon	Lavterskeltelefon psykisk helse	Åpningstid: Hverdager 12:00 - 15:00 Telefon: 907 94 440
Psykisk helse- og rusarbeid	Tilbyr informasjon, behandling, rehabilitering og forebyggende virksomhet. Alle som henvender seg til oss får tilbud om en avklaringssamtale senest innen 14 dager. Våre tilbud er gratis, og du trenger ingen henvisning.	Telefon: 907 94 440

Nav sin rolle

Veteraner i Orkland som har behov for bistand kontakter NAV-kontoret i kommunen. Ved behov utover det NAV i Orkland kan bistå med, kan den enkelte ta kontakt med NAV på Elverum. NAV Elverum har etablert et eget kompetansemiljø for veteransaker, som alle NAV-kontor i landet kan benytte seg av. De kan bidra med:

- Støtte og innspill i konkrete saker til veteran og samarbeidsaktører.
- Identifisere og forstå årsakssammenheng.
- Oversikt over hvem som kan bistå veteranene i forhold til hans/hennes utfordringer.

RVTS (ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging) - Midt Norge

Kunnskap om traumer og traumatisk stress er en sentral del av RVTS sitt arbeidsområde. De jobber tverrfaglig, og bistår også kommunene med kompetanseheving, råd og veiledning. Det jobbes for tiden i RVTS med å arrangere kurs for veterankontakter i kommunene.

3.3. Forankring av temaplanen

Planen har utgangspunkt i en politisk beslutning høsten 2019 at en veteranplan for Orkland kommune skulle utarbeides.

4. Sentrale og lokale føringer

4.1. Lovverk og føringer fra sentrale myndigheter

Forsvaret

www.itjenestefornorge.no

www.forsvaret.no/veteraner

Noen veteranorganisasjoner

NVIO – Norges veteranforbund for internasjonale operasjoner www.nivo.no

Veteranforbundet SIOPS – Skadde i internasjonale operasjoner www.siops.no

Hjemmesonen, for pårørende – av pårørende www.hjemmesonen.no

Veteran møter veteran www.veteranmoterveteran.no/

NAV

Kompetansemiljøet for veteransaker, NAV Elverum www.nav.no tlf. 55 55 33 33

Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet (BUFDIR)

www.bufdir.no/ Tilbud til veteranfamilier i Forsvaret

Statens pensjonskasse

www.helsedirektoratet.no/folkehelse/psykisk-helse-og-rus/ivaretakelse-av-deltakere-i-internasjonale-operasjoner

4.2. Lokale føringer

Veteranplan for Orkland er å betrakte som en temaplan. Prosedyre og mal for temaplaner er brukt under utarbeidelse av planen.

4.2.1. Føringer fra kommuneplanens samfunnsdel

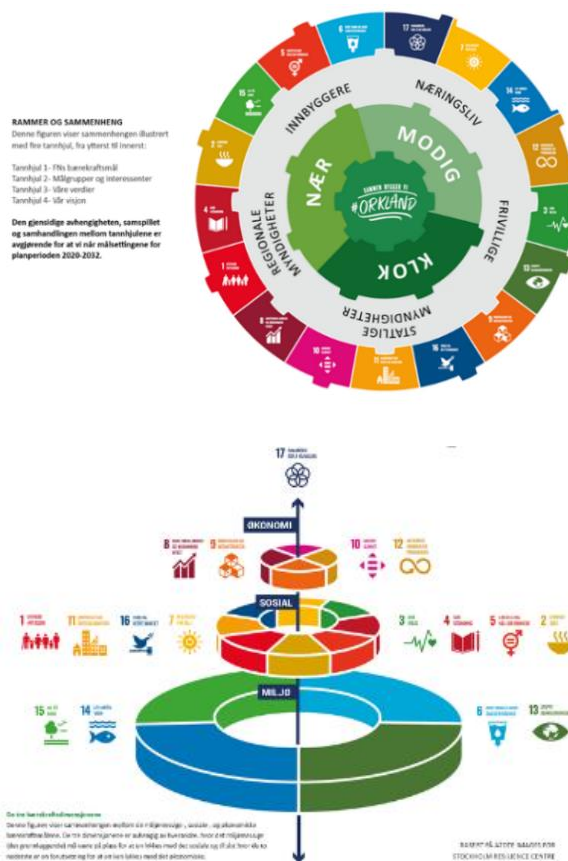
Hovedmål	Delmål	Strategi	Måloppnåelse temaplan
<p>Orkland skal være MODIG og arbeide målrettet med innovasjon, næringsutvikling og digitalisering for å møte framtidens utfordringer. Samtidig skal kommunen og lokalsamfunnene motvirke konsekvensene av klimaendringer og stille seg i front for lavutslippssamfunnet</p> 	<p>Orkland møter framtidens utfordringer på en offensiv måte.</p> <p>Orkland skal være et smart, grønt og framtidsetta samfunn.</p>	<p>M1) samarbeide aktivt med innbyggere, frivilligheten og næringslivet for å møte framtidens utfordringer</p> <p>M2) dreie ressursinnsatsen mot helsefremmende og forebyggende arbeid og aktivitet</p> <p>M3) vektlegge kompetansebygging i samarbeid med forsknings- og utviklingsmiljø, arbeidsliv og lokalsamfunn</p>	<p>1) Etablere lokal veteranforening som kontaktpunkt for veteranene og koordinering av veteranarbeidet</p> <p>4) Treffsted for veteranene i Orkland om omegn.</p> <p>5) Sikre å oppdatere det kommunale hjelpeapparatet på de utfordringene veteranene har. RVTS (ressursentret om vold</p>

<p>Orkland skal være KLOK og se motstridende interesser og legge til rette for samarbeid og dialog. Målet er å være et tilgjengelig, trygt, mangfoldig og aktivt samfunn.</p> 	<p>Orkland skal være et inkluderende samfunn for mennesker i alle livsfaser, med ulike forutsetninger og funksjonsevner, der den enkelte opplever tilhørighet, mestring, trivsel, og tar medansvar.</p>	<p>K3) hindre utenforskap og konsekvenser av sosial ulikhet gjennom tidlig innsats og koordinerte tjenester</p> <p>K7 legge til rette for at innbyggerne har tilgang til grunnleggende-, helhetlige og forsvarlige helsetjenester av god kvalitet og til rett tid</p>	<p>og traumatisk stress) har lovet å bistå til faglig oppdatering</p>
<p>Orkland kommune skal være NÆR og arbeide for gode menneskemøter, møte individuelle behov og ta hele Orkland i bruk.</p> 	<p>Orkland skal ha en aktiv og bærekraftig by- og stedsutvikling.</p>	<p>N5) utvikle gode møteplasser og åpne offentlige bygg for flerbruk</p> <p>N7) sammen legge til rette for en levende, selvstyrt og mangfoldig frivillighet</p>	

4.2.2. Føringer fra utfordringsdokumentet

Relevante utfordringer	Lokal måloppnåelse/muligheter i temaplan
<p>Hvordan skal vi jobbe for å hindre utenforskap</p> <p>Ikke nok å tenke bare kommunale tjenester</p>	<p>Fire mål er viktige i planlegging av sosialt bærekraftige lokalsamfunn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • at innbyggerne har god tillit til samfunnet og hverandre • har tilgang til arbeid, utdanning og gode nærmiljø • at de føler at de hører til • at de opplever trygghet <p>Kommunen skal ikke leve sitt eget liv og drive sine tjenester isolert fra omverdenen. Vi må samskape med innbyggerne i Orkland, få de frivillige organisasjonene på banen og mobilisere nabolag til å ta ansvar for hverandre i større grad. Orkland har alle forutsetninger for å lykkes med å hindre utenforskap og vi ønsker å løfte denne problemstillingen. Veteranplanen er en plan utarbeidet i et samarbeid mellom veteranene og kommunen.</p>

4.3. FNs bærekraftsmål - fra globalt til lokalt

4.3.1. Føringer fra FNs bærekraftsmål

Hovedmål ikon	Hovedmål tekst	Delmål	Lokal måloppnåelse/mulighet via temaplanen
	<p>3) Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle uansett alder</p>	<p>3.8) Oppnå allmenn dekning av helsetjenester, inkludert ordninger som beskytter mot økonomiske konsekvenser, og allmenn tilgang til grunnleggende og gode helsetjenester og trygge, virksomme og nødvendige medisiner og vaksiner av god kvalitet og til en overkommelig pris</p>	<p>5) Sikre å oppdatere det kommunale hjelpeapparatet på de utfordringene veteranene har. RVTS (ressursentret om vold og traumatisk stress) har lovet å bistå til faglig oppdatering</p>

5. Tiltak og økonomiske konsekvenser

5.1. Oversikt over prioriterte tiltak

Tiltak i prioritert rekkefølge	Ansvarlig	Kostnad	Frist
1) Rådmannen utnevner kommunal veterankontakt	Kommunen	Ingen	01.01.20 Utført
2) Opprettelse og drift av facebook-side – bekjentgjøre siden, flest mulig med. Kommunale ressurspersoner inviteres med som kontaktpunkt til veteranene.	Veteranene	Ingen	01.01.20 Utført
3) Etablere lokal veteranforening som kontaktpunkt for veteranene og koordinering av veteranarbeidet.	Veteranene	Ikke beregnet	30.06.20 Utført
4) Treffsted for veteranene i Orkland om omegn. Inntil treffstedet er etablert tilbyr Orkland kommune gratis husleie for enkelttreff for veteranene.	Veteranene i samarbeid med kommunen	Ikke beregnet	31.12.21
5) Sikre å oppdatere det kommunale hjelpeapparatet på de utfordringene veteranene har. RVTS (ressursentret om vold og traumatisk stress) har lovet å bistå til faglig oppdatering	Kommunen	Innenfor budsjettet	31.12.22
6) Markering av veterandagen 8. mai. Veteranene inviteres med i markeringa ved bautaen i Klinglien.	Kommunen	Ingen	08.05.20 Er i gang
Nye tiltak vil kunne komme opp i planperioden. Hvis tiltakene forutsetter kommunalt tilskudd, vil de bli fremmet som enkeltsaker i budsjettarbeidet.			

6. Forventede resultater

6.1. Økonomiske fordeler

- Ved oppnåelse av målene i veteranplanen forventes bedre livskvalitet for den enkelte veteran. Det har sosiale fordeler, men kan også ha økonomiske fordeler for den enkelte og for kommunen.
- Samordning og oppdatering av det kommunale hjelpeapparatet vil kunne ha økonomiske fordeler ved å gi riktig hjelp til rett tid og til riktige personer.

6.2. Sosiale fordeler

- Bedre livskvaliteten for den enkelte veteran og deres familier.
- Kommunen kan yte riktig hjelp, til rett tid til riktige personer.

6.3. Klima- og miljøfordeler

- Ingen identifiserte klima og miljøfordeler.

6.4. Andre fordeler

- Styrke anerkjennelsen av veteranene og det arbeidet de har gjort for nasjonen Norge og for den internasjonale stabiliteten.

7. Konklusjon

Veteranplan for Orkland kommune gjelder for perioden 2020-2023. Rådmannen gis fullmakt til nødvendige tilpasninger i planen og tiltakslisten i planperioden. Arbeidet gjøres i samarbeid med veteranforeninga i Orkland. Tiltak som krever kommunal finansiering vil behandles som innspill i budsjettarbeidet. Planen revideres i tråd med kommunens planprogram.

